

บทที่ 5

การเขียนพยานะไทยด้วยอักษรโรมันสมัยที่ 3 พ.ศ. 2447 ถึง พ.ศ. 2477

เอกสารที่วิเคราะห์ในสมัยที่ 3 พ.ศ. 2447 ถึง พ.ศ. 2477 เป็นเอกสารที่พิมพ์หลังจากสมัยการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆราชปาเลอกัวซ์ ฉบับ พ.ศ. 2477 เป็นฉบับที่พิมพ์ด้วยอักษรโรมันทั้งเรื่องเป็นฉบับสุดท้ายต่อไปไม่มีการพิมพ์ด้วยอักษรโรมันทั้งฉบับอีก เอกสารสมัยที่ 3 ได้แก่

ฉบับที่ 1 บทราฟิงภาวนา Ramhung Phavana มีเนื้อเรื่องเป็นบทสวด
พิมพ์ เมื่อ พ.ศ. 2447

ฉบับที่ 2 หนังสือศรัทธามรรค Sautha Mak มีเนื้อเรื่องเป็นบทแนะนำจิตใจให้
มีความเลื่อมใสศรัทธา พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2454

ฉบับที่ 3 หนังสือนิทานนักรบ Nithan Nakhun Oraham มีเนื้อเรื่องเป็น
ชีวประวัติ นักรบในคริสตศาสนา พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2460

ฉบับที่ 4 บทความจากวารสาร Le Trait d'Union เนื้อเรื่องเป็นบทความ
ทางศาสนา และเอกสารราชการ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2477

เมื่อวิเคราะห์เอกสารข้อมูล 4 ฉบับในสมัยที่ 3 เพื่อศึกษาระบบการเขียนพยานะไทยด้วยอักษรโรมันตามลักษณะการใช้ ปรากฏลักษณะการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งต่างๆของพยางค์ ดังต่อไปนี้

5.1 การใช้อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ (Regular) แบ่งตามตำแหน่งในพยางค์ ได้แก่

5.1.1 อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ในตำแหน่งต้นพยางค์

5.1.2 อักษรโรมัน ที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ในตำแหน่งท้ายพยางค์

5.2 การใช้อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่ (Irregular) ในเอกสารสมัยที่ ๓ นี้ เกิดเฉพาะกับอักษรในตำแหน่งท้ายพยางค์

การใช้อักษรโรมันในข้อ 5.1 และข้อ 5.2 เกิดจากวิธีการบันทึก 3 วิธีคือ

1. การถ่ายเสียง

2. การถ่ายอักษร

3. การประสมกันระหว่างการถ่ายเสียงและการถ่ายอักษร

วิธีการบันทึกเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านอิทธิพลของระบบเสียงและระบบอักษรในภาษา

ต่าง ๆ ดังนี้

ก. อิทธิพลของภาษาแม่

ข. อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น

5.3 สรุป ลักษณะ ระบบการเขียนพยางค์ภาษาไทยด้วยอักษรโรมัน
สมัยที่ 3 พ.ศ. 2447 ถึง พ.ศ. 2477

ผลการวิเคราะห์การใช้อักษรโรมันในเอกสาร 4 ฉบับในสมัยที่ 3 มีดังนี้

5.1 การใช้อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ (Regular)

5.1.1 อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้คงที่ในตำแหน่งต้นพยางค์

อักษรกลุ่มนี้ปรากฏการใช้จำนวน 23 รูป คือรูปอักษรโรมัน 22 รูป และมีการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงอักษรไทย <อ> ซึ่งผู้วิจัยจะใช้สัญลักษณ์ <๐> ลักษณะการใช้คงที่นี้ คิดเป็นร้อยละ 100 จากจำนวนอักษรต้นพยางค์ทั้งหมด 23 รูป จำแนกตามลักษณะการออกเสียง และฐานกรณ์ของอักษรไทยได้ดังต่อไปนี้

ก. อักษรเสียงกัก

เสียงจากริมฝีปาก ได้แก่ < p->, < ph->, < b->

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ < t->, < th->, < d->

เสียงจากเพดานอ่อน ได้แก่ < k->, < kh->

เสียงจากเส้นเสียง ได้แก่ < ๐->

ข. อักษรเสียงเสียดแทรก

เสียงจากริมฝีปากกับฟัน ได้แก่ < f->

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ < s->

เสียงจากเส้นเสียง ได้แก่ < h->

ค. อักษรเสียงกักเสียดแทรก

เสียงจากเพดานแข็ง ได้แก่ < ch->, < x->

ง. อักษรเสียงนาสิก

เสียงจากริมฝีปาก ได้แก่ < m->

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ < n->

เสียงจากเพดานอ่อน ได้แก่ < ng->

จ. อักษรเสียงรัว

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ < r- >

ฉ. อักษรเสียงข้างลิ้น

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ < l- >

ช. อักษรเสียงเปิด

เสียงจากริมฝีปาก ได้แก่ < v- >

เสียงจากเพดานแข็ง ได้แก่ < j- >

ซ. อักษรเสียงรัวมีสระประสม ได้แก่ < ri- > ออกเสียงเป็น [ri-] และ < ru- > ออกเสียงเป็น [ru-]

ในตารางที่ 5.1 ได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปรากฏรูปอักษรโรมันในเอกสารข้อมูล 4 ฉบับ และแสดงรูปอักษรโรมันที่ตรงกับรูปและเสียงของอักษรไทย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1

แสดงการเขียนพยัญชนะไทยด้วยอักษรโรมัน

ตำแหน่งต้นพยางค์ลักษณะคงที่

ภาษาไทย		การใช้อักษรโรมัน			
เสียง	อักษร	พ.ศ. 2447	พ.ศ. 2454	พ.ศ. 2460	พ.ศ. 2477
[p-]	ป-	p-	p-	p-	p-
[ph-]	ผ-	ph-	ph-	ph-	ph-
	พ-	ph-	ph-	ph-	ph-
	ภ-	ph-	ph-	ph-	ph-
[b-]	บ-	b-	b-	b-	b-
[t-]	ฏ-	-	-	t-	t-
	ต-	t-	t-	t-	t-
[th-]	ฐ-	th-	-	-	-
	ถ-	th-	th-	th-	th-
	ท-	th-	th-	th-	th-
	ธ-	th-	th-	th-	th-
[d-]	ฎ-	-	-	-	d-
	ด-	d-	d-	-	d-
[k-]	ก-	k-	k-	k-	k-
[kh-]	ข-	kh-	kh-	kh-	kh-

ภาษาไทย		การใช้อักษรโรมัน			
เสียง	อักษร	พ.ศ. 2447	พ.ศ. 2454	พ.ศ. 2460	พ.ศ. 2477
	ก-	kh-	kh-	kh-	kh-
	ข-	-	-	kh-	-
[ʔ-]	อ-	∅	∅	∅	∅
[f-]	ฝ-	f-	f-	f-	f-
	ฟ	f-	f-	f-	f-
[s-]	ซ-	s-	s-	s-	s-
	ซร-	s-	s-	s-	s-
	ศ-	s-	s-	s-	s-
	ษ-	s-	-	-	-
	ส-	s-	s-	s-	s-
[h-]	ห-	h-	h-	h-	h-
[tʰ -]	จ-	oh-	oh-	oh-	oh-
[tʰh-]	ฉ-	x-	x-	x-	x-
	ช-	x-	x-	x-	x-
	ฌ-	-	-	x-	-
[m-]	ม-	m-	m-	m-	m-
[n-]	ณ-	n-	n-	n-	-
	น-	n-	n-	n-	n-
[ŋ-]	ง-	ng-	ng-	ng-	ng-
[r-]	ร-	r-	r-	r-	r-
[l-]	ล-	l-	l-	l-	l-
	ฬ-	-	l-	-	-
[v-]	ว-	v-	v-	v-	v-
[j-]	ญ-	j-	j-	j-	j-
	ย-	j-	j-	j-	j-
[ni-]	ฉิ-	ni-	ni-	ni-	ni-
[nu-]		-	-	nu-	nu-

จากตารางที่ 5.1 แสดงให้เห็นระบบการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์ที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ กล่าวคือ การใช้อักษร 23 รูป เป็นไปอย่างสม่ำเสมอโดยใช้อักษรรูปเดียวกันและวิธีเดียวกันทั้ง 4 ฉบับ ไม่พบการแปรของรูปอักษรในกลุ่มนี้ รูปอักษร

23 รูป ใช้เขียนแทนเสียงของอักษรไทยต่อไปนี้

อักษรโรมัน	เขียนแทนเสียง	รูปอักษรไทย
<p->	[p-]	<ป->
<ph->	[ph-]	<พ-,ภ-,ผ->
<b->	[b-]	<บ->
<t->	[t-]	<ต->
<th->	[th-]	<ฐ-,ฒ-,ถ-,ท-,ธ->
<d->	[d-]	<ฎ-,ด->
<k->	[k-]	<ก->
<kh->	[kh-]	<ข-,ค-,ฃ->
<Ø->	[ʔ-]	<อ->
<f->	[f-]	<ฟ-,ฝ->
<s->	[s-]	<สร-,ทร-,ศ-,ษ-,ส->
<h->	[h-]	<ห->
<ch->	[tʰ-]	<จ->
<x->	[tʰh-]	<ฉ-,ช->
<m->	[m-]	<ม->
<n->	[n-]	<ณ-,น->
<ng->	[ŋ-]	<ง->
<r->	[r-]	<ร->
<l->	[l-]	<ล-,ฬ->
<v->	[v-]	<ว->
<j->	[j-]	<ญ-,ย->
<ri->	[ri-]	<ร->
<ru->	[ru-]	<ร->

จากอักษร 23 รูป ข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่ามีการใช้รูปอักษรอย่างคงที่ในตำแหน่งต้นพยางค์ เช่นเดียวกับสมัยที่ 1 ซึ่งมีจำนวน 22 รูป ในสมัยที่ 3 เพิ่มการใช้อักษร <ru-> อีก 1 รูป รูปอักษร 23 รูปที่ใช้ในข้อมูลได้แสดงตัวอย่างคำ ดังต่อไปนี้

เสียง		รูปอักษรไทย	รูปอักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ	
อักษรเสียงกัก					
เสียงจากริมฝีปาก					
[p-]	<ป->	<p->	<u>pr</u> ajot	ประโยชน์	(2454)
[ph-]	$\left[\begin{array}{l} <ผ-> \\ <พ-> \\ <ภ-> \end{array} \right]$	<ph->	<u>ph</u> lät	ผลัด	(2447)
			<u>ph</u> nät	พินาศ	(2447)
			<u>ph</u> ukháo	ภูเขา	(2454)
[b-]	<บ->	<b->	<u>bor</u> iven	บริเวณ	(2454)
เสียงจากปุ่มเหงือก					
[t-]	<ต->	<t->	<u>t</u> ín	ตินิน	(2460)
[th-]	$\left[\begin{array}{l} <ฐ-> \\ <ถ-> \\ <ท-> \\ <ธ-> \end{array} \right]$	<th->	<u>th</u> án	ฐาน	(2460)
			<u>th</u> ín	ถิ่น	(2477)
			<u>th</u> on	ทน	(2477)
			<u>th</u> ämmákan	ธรรมการ	(2477)
[d-]	$\left[\begin{array}{l} <ฎ-> \\ <ด-> \end{array} \right]$	<d->	<u>rats</u> ádon	ราชฎร	(2477)
			<u>d</u> ámrát	ดำรัส	(2477)
เสียงจากเพดานอ่อน					
[k-]	<ก->	<k->	<u>kir</u> ija	กิริยา	(2460)
[kh-]	$\left[\begin{array}{l} <ข-> \\ <ค-> \\ <ฃ-> \end{array} \right]$	<kh->	<u>kh</u> aò	เข้า	(2477)
			<u>kh</u> ói	เคย	(2460)
			<u>ph</u> íkhàt	พินิจ	(2460)
เสียงจากเส้นเสียง					
[ʔ-]	<อ->	<∅->	<u>an</u> icha	อนิจา	(2447)
เสียงจากริมฝีปากกับฟัน					
[f-]	$\left[\begin{array}{l} <ฝ-> \\ <ฟ-> \end{array} \right]$	<f->	<u>f</u> ào	ฝ้า	(2477)
			<u>f</u> ong	ฟอง	(2477)
เสียงจากปุ่มเหงือก					
	$\left[\begin{array}{l} <ซ-> \\ <ทร-> \end{array} \right]$		<u>s</u> ung	ซุง	(2477)
			<u>kr</u> ásu ^h ang	กระทรวง	(2477)

เสียง	รูปอักษรไทย	รูปอักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ	
[s-]	$\left. \begin{array}{l} <ศ-> \\ <ษ-> \\ <ส-> \end{array} \right\}$	<s->	<u>s</u> áksít	ศักดิ์สิทธิ์ (2454)
			phǐpháksá	พิพากษา (2447)
			<u>s</u> úra	สุรา (2454)
เสียงจากเส้นเสียง				
[h-]	<ห->	<h->	<u>h</u> én	เห็น (2477)
อักษรเสียงกักเสียดแทรก				
เสียงจากเพดานแข็ง				
[tɕ-]	<จ->	<ch->	<u>ch</u> arit	จาริต (2460)
[tɕh-]	$\left. \begin{array}{l} <ฉ-> \\ <ช-> \\ <ฌ-> \end{array} \right\}$	<x->	<u>x</u> ánái	ไฉน (2447)
			<u>x</u> ivitr	ชีวิต (2477)
			phét <u>x</u> ákhát	เพชรฆาต (2460)
อักษรเสียงนาสิก				
เสียงจากริมฝีปาก				
[m-]	<ม->	<m->	<u>m</u> áhnáma	มหิมา (2447)
เสียงจากปุ่มเหงือก				
[n-]	$\left. \begin{array}{l} <ณ-> \\ <น-> \end{array} \right\}$	<n->	<u>n</u> a:	ณ. (2477)
			<u>n</u> ákrien	นักเรียน (2477)
เสียงจากเพดานอ่อน				
[ŋ-]	<ง->	<ng->	<u>ng</u> ó	โง่ (2460)
อักษรเสียงรัว				
เสียงจากปุ่มเหงือก				
[r-]	<ร->	<r->	<u>r</u> ámphúng	รำพึง (2447)
อักษรเสียงข้างลิ้น				
เสียงจากปุ่มเหงือก				
[l-]	$\left. \begin{array}{l} <ล-> \\ <ฬ-> \end{array} \right\}$	<l->	<u>l</u> áksána	ลักษณะ (2477)
			<u>l</u> alika	นาฬิกา (2460)

เสียง	รูปอักษรไทย	รูปอักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
อักษรเสียงเปิด			
เสียงจากริมฝีปาก			
[w-]	<ว->	<v->	<u>v</u> ela เวลา (2477)
เสียงจากเพดานแข็ง			
	<ญ->		<u>v</u> injan วิญญาณ (2447)
[j-]		<จ->	
	<ย->		<u>j</u> ak ยาก (2447)
อักษรเสียงรัวมีสระประสม			
[ri-]	} <ร->	<ri->	<u>r</u> inidat ฤทธิเดช (2460)
[ru-]		<ru->	<u>r</u> usi ฤณี (2460)

ตัวอย่างคำที่แสดงระบบการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์อย่างคงที่นี้แสดงให้เห็นวิธีการบันทึกข้อมูลด้วยตัวบันทึกใช้วิธีการถ่ายเสียง โดยการใช้รูปอักษรโรมัน 1 รูปเขียนแทนอักษรไทย 1 เสียง ได้แก่อักษรโรมันซึ่งปรากฏในหน้า 104

วิธีการถ่ายเสียงโดยใช้อักษรโรมันเขียนแทนเสียงภาษาไทยดังได้แสดงไว้ข้างต้นนี้เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ก. อิทธิพลของระบบเสียงและระบบอักษรในภาษาแม่

ปัจจัยที่เกิดจากอิทธิพลด้านเสียงและอักษรในภาษาแม่ของผู้บันทึกเอกสารสมัยที่ 3 นี้ ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส เช่นเดียวกับสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 อิทธิพลของภาษาฝรั่งเศสปรากฏในการเขียนอักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์ 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 อักษรโรมันที่มีใช้ในภาษาฝรั่งเศสมีเสียงในภาษาฝรั่งเศสตรงกับเสียงของอักษรไทย

ลักษณะที่ 2 อักษรโรมันที่มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสต่างจากเสียงของอักษรไทย

ลักษณะที่ 3 การไม่ใช้รูปอักษรโรมันแทนรูปอักษร <อ->

ลักษณะที่ 1 อักษรโรมันที่มีใช้ในภาษาฝรั่งเศสมีเสียงในภาษาฝรั่งเศสตรงกับเสียงของอักษรไทย ได้แก่ อักษร <p->, <b->, <t->, <d->, <k->, <f->, <s->, <m->, <n->, <l->

ตัวอย่าง	อักษรโรมัน	ภาษาไทย	ภาษาฝรั่งเศส
<p->	<ป->	<u>p</u> rāphrūt [praphrūt]	<p-> <u>p</u> oitrine [pwatrin]
<b->	<บ->	<u>b</u> arāmi [ba:rami:]	<b-> <u>b</u> rave [bra:v]

อักษรโรมัน	ภาษาไทย	ภาษาฝรั่งเศส
<t->	<ต-> <u>tr</u> áb [tra:p]	<t-> <u>tombeau</u> [tóbo]
<d->	<ฎ-> rátsá <u>don</u> [ra:tsad :n]	<d-> <u>dors</u> [dɔ:R]
	<ด-> <u>dám</u> rát [damrat]	
<k->	<ก-> <u>kir</u> ija [kirija:]	<k-> <u>kiosque</u> [kjɔsk]
<f->	<ฝ-> <u>f</u> áng [faŋ]	<f-> <u>foret</u> [fore]
	<ฟ-> <u>fu</u> n [fu:n]	
<s->	<ซ-> <u>s</u> úng [suŋ]	<s-> <u>sol</u> [sɔl]
	<ทร-> <u>so</u> ng [soŋ]	
	<ศ-> <u>sá</u> ksít [saksit]	
	<ข-> rá <u>ksá</u> [raksa:]	
	<ส-> <u>sá</u> thít [sa:thit]	
<m->	<ม-> <u>ma</u> nda [ma:nda:]	<m-> <u>marchent</u> [marʃ]
<n->	<น-> <u>na</u> n [na:n]	<n-> <u>nouvelle</u> [nuvɛl]
	<ณ-> <u>khana</u> [khana]	
<l->	<ล-> <u>la</u> mok [la:mok]	<l-> <u>lot</u> [lo]

ลักษณะที่ 2 อักษรโรมันที่มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสต่างจากเสียงของอักษรไทย หมายถึง รูปอักษรโรมันเดียวกันเมื่อเป็นภาษาฝรั่งเศสมีเสียงต่างกับเมื่อเขียนแทนอักษรไทย ได้แก่ อักษร <ph->, <th->, <ch->, <x->, <ng->, <h->, <r->, <v->, <j->, <ti->, <ni -> จำนวน 11 รูป ตัวอย่าง คำที่ใช้อักษรโรมันรูปเดียวกันเป็นพยัญชนะต้นพยางค์แต่มีเสียงต่างกัน

ภาษาไทย			ภาษาฝรั่งเศส		
รูปอักษร	เสียง	คำ	รูปอักษร	เสียง	คำ
<ph->	[ph-]	<ผ-> <u>phl</u> át [phlat]	<ph->	[f-]	phlegmon [fleɡmɔ̃]
		<พ-> <u>phl</u> ínát [phlina:t]			
		<ภ-> <u>phukh</u> áo [phu:khaù]			
	<ฐ-> <u>thán</u> [tha:n]				
<ท->		<u>thon</u> [thon]			

ภาษาไทย			ภาษาฝรั่งเศส		
รูปอักษร	เสียง	คำ	รูปอักษร	เสียง	คำ
<th->	{ <ถ-> } [th-]	th <u>u</u> k [thu:k]	<th->	[t-]_athl <u>i</u> te [atlet]	
		sa <u>th</u> ukam [sa:thu:ka:n]			
<ch->	<จ-> [tɕ-]	ch <u>u</u> k [tɕa:k]	<ch->	[ʃ-] ch <u>i</u> en [ʃjɛ]	
<x->	{ <ข-> } [tɕh-]	x <u>a</u> nai [tɕhanai]	<x->	{ [z-] s <u>i</u> x ans [sizã] [s-] so <u>i</u> xante [swasã:t] [ks-] ex <u>ce</u> s [ekɛs]	
		x <u>i</u> vit [tɕhi:vit]			
		ph <u>et</u> x <u>u</u> kh <u>at</u> [phettɕhakhət]			
<ng->	<ง-> [ŋ-]	ng <u>o</u> [ŋo:]	<ng->	[ŋ-] มี <u>ไ</u> ซ์เฉพาะ <u>คำ</u> ยืม	
<h->	<ห-> [h-]	h <u>et</u> [het]	<h->	[ไม่มีเสียงh-] h <u>u</u> it [ɥit]	
<r->	<ร-> [r-]	r <u>am</u> ph <u>u</u> ng [ramphu n]	<r->	[R-] r <u>o</u> be [Rob]	
<v->	<ว-> [w-]	v <u>e</u> la [we:la:]	<v->	[v-] v <u>e</u> uillez [voɛja]	
<j->	{ <ญ-> } [j-]	v <u>i</u> njan [winja:n]	<j->	[ʒ-] j <u>e</u> [ʒe]	
		j <u>a</u> k [ja:k]			
<ri->	{ [ri-] } [ri-]	r <u>i</u> t [rit]	<r->	[Ri-] r <u>i</u> che [Riʃ]	
<ru->	[ru -]	r <u>u</u> si [ru:si]		[Ry-] r <u>h</u> ume [Rym]	

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า อักษรโรมัน <ph->, <th->, <ch->, <ch->, <x->, <ng->, <h->, <r->, <v->, <j->, <ri->, <ru-> มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสต่างจากเสียงที่ใช้เขียนแทนอักษรไทย คือ อักษรโรมัน <ph-> เขียนแทนเสียง [ph-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [f-] อักษรโรมัน <th-> เขียนแทนเสียง [th-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [t-] อักษรโรมัน <ch-> เขียนแทนเสียง [tɕ-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [ʃ-] อักษรโรมัน <x-> เขียนแทนเสียง [tɕh-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [s-, ks-, z-] อักษรโรมัน <ng-> เขียนแทนเสียง [ŋ-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น คำยืม อักษรโรมัน <h-> เขียนแทนเสียง [h-] ภาษาไทย ไม่ออกเสียงในภาษาฝรั่งเศส อักษรโรมัน <r-> เขียนแทนเสียง [r-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [R-] อักษรโรมัน <v-> เขียนแทนเสียง [w-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [v-] อักษรโรมัน <j-> เขียนแทนเสียง [j-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [ʒ-]

อักษรโรมัน <ri,-ru-> เขียนแทนเสียง [ri,-ru-] ภาษาไทย มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสเป็น [R-]

การใช้อักษรโรมันที่มีเสียงในภาษาฝรั่งเศสต่างจากเสียงของอักษรไทยที่กล่าวถึงข้างต้น มีข้อสังเกตหลายประการโดย อักษร 11 รูป ยกเว้น <ru-> ได้กล่าวถึงรายละเอียดไว้แล้วในบทที่ 3 ตอนที่ 3.1.1 ก. ตอนที่ 3.1.2 ก. และตอนที่ 3.2.1

อักษร <ru-> นั้น ไม่ปรากฏการใช้อยู่ในสมัยที่ 1 และ 2 มาปรากฏในเอกสารสมัยที่ 3 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2460 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2477

ลักษณะที่ 3 การไม่แสดงรูปอักษรโรมันแทนรูปอักษรไทย <อ-> ได้แก่ การที่ผู้บันทึกข้อมูลไม่เขียนรูปอักษรแทนเสียง [ʔ-] ของอักษร <อ->

ตัวอย่าง	ภาษาไทย	ภาษาฝรั่งเศส
_antarai	[ʔantara:j]	_aimait [ɛmɛ]
_ik	[ʔi:k]	_idee [ide]

ลักษณะการไม่ใช้รูปอักษรเขียนแทนเสียง [ʔ-] ของอักษรไทย <อ-> เป็นไปตามอิทธิพลของภาษาแม่ที่ไม่นับว่า [ʔ-] เป็นหน่วยเสียง ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ตอนที่ 3.1.1 ก.

ข. อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น

ดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ตอนที่ 3.1.1 ข. แล้วว่า อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมัน ภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาเวียดนามปรากฏอิทธิพลอยู่ในการเขียนพยัญชนะไทยด้วยอักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์ที่มีการใช้อย่างคงที่สมัยที่ 1 และในบทที่ 4 ตอนที่ 4.1.1 ข. ได้กล่าวว่ นอกจากอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันภาษาบาลีสันสกฤตและเวียดนามแล้ว อิทธิพลจากระบบการเขียนอักษรโรมันของปาเลอกัวซ์ปรากฏในการใช้อักษรโรมันได้ปรากฏอย่างชัดเจนโดยจะพบว่า ในสมัยที่ 2 ใช้อักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์ตรงกับระบบของปาเลอกัวซ์ทุกรูป

ในสมัยที่ 3 หลังสมัยพระสังฆราชปาเลอกัวซ์นี้ เป็นช่วงเวลาที่มีการศึกษาเรื่องการเขียนอักษรไทยด้วยอักษรโรมัน (Romanization) กันอย่างกว้างขวาง อาทิเช่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชนิพนธ์บทความเรื่อง The Romanisation of Siamese Words เมื่อ พ.ศ. 2455 มีพระราชประสงค์ให้เขียนภาษาไทยด้วยอักษรโรมันอย่างมีระบบ และยังปรากฏผู้ให้ความสนใจเขียนบทความเกี่ยวกับการเขียนภาษาไทยด้วยอักษรโรมันอีกหลายเรื่อง เช่น แฟรงค์เฟอเธอ, พิทธิภูควินิน, กริสโวลด์ เป็นต้น ซึ่งได้แสดงรายละเอียดไว้ในตอนที่ 2.2 แล้ว

ลักษณะระบบอักษรโรมันที่มีผู้ให้ความเห็นและแนะนำจะแบ่งได้กว้าง ๆ 2 แบบคือ

1. แบบที่เสนอโดยชาวต่างประเทศ เน้นเรื่องเสียงเป็นหลัก เช่น ระบบของปาเลอกัวซ์ เป็นต้น

2. แบบที่เสนอโดยชาวไทย เน้นเรื่องอักษรไทยซึ่งเขียนตามภาษาบาลี-สันสกฤต เช่น ระบบแสดงรูปศัพท์เต็ม (Graphic System) ซึ่งมีลักษณะการใช้อักษรโรมันคล้ายกับระบบการเขียนอักษรโรมันภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 2.2 จะเห็นได้ว่าลักษณะของระบบการเขียนภาษาไทยด้วยอักษรโรมัน 2 แบบ ดังกล่าวเป็นลักษณะที่ปรากฏอยู่ในสมัยที่ 2 เช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงสรุปว่า ระบบการเขียนอักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์อย่างคงที่ในสมัยที่ 3 นี้ อาจจะได้รับอิทธิพลของระบบเสียงและระบบอักษรภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นภาษาแม่ อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมัน ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเวียดนาม และอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันของปาเลอกัวซ์ ทั้งนี้เพราะเมื่อพิจารณตารางที่ 4.1 และ 5.1 พบว่ามีการใช้อักษรโรมันเหมือนกัน และสันนิษฐานว่าเป็นการใช้ระบบการเขียนอักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์ โดยได้รับอิทธิพลมาจากสมัยที่ 2

5.1.2 อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างคงที่ในตำแหน่งท้ายพยางค์

อักษรโรมันกลุ่มนี้ปรากฏการใช้จำนวน 5 รูป และมีการใช้ลักษณะคงที่ ลักษณะหนึ่งคือการไม่เขียนรูปอักษรแทนเสียง [-ʔ] ท้ายพยางค์ ลักษณะการใช้คงที่นี้คิดเป็นร้อยละ 31.25 จากจำนวนอักษรท้ายพยางค์ทั้งหมด 16 รูป สามารถจำแนกตามลักษณะการออกเสียงและฐานกรณ์ของเสียงอักษรท้ายพยางค์ภาษาไทย ดังนี้

ก. อักษรเสียงกัก

เสียงจากเส้นเสียง ได้แก่ สัญลักษณ์ <-Ø >

ข. อักษรเสียงนาสิก

เสียงจากริมฝีปาก ได้แก่ <-m>

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ <-n>

เสียงจากเพดานอ่อน ได้แก่ <-ŋ<

ค. อักษรเสียงเปิด

เสียงจากเพดานแข็ง ใช้รูปสระ <-i>

ตารางที่ 5.2 ได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปรากฏรูปอักษรโรมันในเอกสารข้อมูล 4 ฉบับ และแสดงรูปอักษรโรมันที่ตรงกับรูปและเสียงของอักษรไทยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2
แสดงการใช้อักษรโรมันท้ายพยางค์ลักษณะกึ่งที่

ภาษาไทย		การใช้อักษรโรมัน			
เสียง	อักษร	พ.ศ.2447	พ..2454	พ.ศ.2460	พ.ศ.2477
[-ʔ]	-๐	-๐	-๐	-๐	-๐
[-m]	-ม	-m	-m	-m	-m
[-n]	-ญ	-n	-n	-n	-n
	-ณ	-n	-n	-n	-n
	-น	-n	-n	-n	-n
	-ร	-n	-n	-n	-n
	-รร	-n	-n	-n	-n
	-ล	-n	-n	-n	-n
[-ŋ]	-ง	-ng	-ng	-ng	-ng
[-j]	-ย	-i	-i	-i	-i

จากตารางที่ 5.2 ปรากฏการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์อย่างคงที่ คิดเป็นการใช้ร้อยละร้อย หมายถึง การใช้อย่างสม่ำเสมอใช้อักษรรูปเดียวกันเมื่อมีการใช้ในเอกสารฉบับใด ฉบับหนึ่งหรือทั้ง 4 ฉบับ ได้แก่

การไม่เขียนรูปอักษร <-๐> แทนเสียง [-ʔ] ท้ายพยางค์

อักษรโรมัน <-m> เขียนแทนเสียง [-m] รูปอักษรไทย <-ญ,-ณ,-น,-ร,-รร>

อักษรโรมัน <-ng> เขียนแทนเสียง [-ŋ] รูปอักษรไทย <-ง>

อักษรโรมัน <-i> เขียนแทนเสียง [-j] รูปอักษรไทย <-ย>

อักษรเหล่านี้ได้แสดงตัวอย่างการใช้คำจากเอกสารข้อมูลดังต่อไปนี้

เสียง รูปอักษรไทย รูปอักษรโรมัน คำ

อักษรเสียงกัก

เสียงจากเส้นเสียง

[-ʔ] <-๐> <-๐> na: ณ (2477)

เสียง	รูปอักษรไทย	รูปอักษรโรมัน	คำ
อักษรเสียงนาสิก			
เสียงจากริมฝีปาก			
[-m]	<-ม>	<-m>	tam ตาม (2460)
เสียงจากปุ่มเหงือก			
[-n]	$\left. \begin{array}{l} <-ญ> \\ <-ณ> \\ <-น> \\ <-ร> \\ <-รร> \\ <-ล> \end{array} \right\}$	<-n>	chämron จำเริญ (2454)
			tanhá คัณฑา (2447)
			nákrien นักเรียน (2477)
			plütsádan พิศดาร (2477)
			bántháo บรรเทา (2454)
			prámuen ประมวล (2447)

เสียงจากเพดานอ่อน

[-ŋ] <-ง> <-ng> bāngkhāb บังคับ (2477)

เสียงจากเพดานแข็งใช้รูปสระ

[-j] <-ย> <-i> dhāvai ถวาย (2447)

การที่ผู้บันทึกเขียนเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ในภาษาไทยด้วยอักษรโรมัน <-m>, <-n>, <-ng>, <-i> และไม่ใช่รูปอักษรท้ายพยางค์แทนเสียง [-ŋ] ท้ายพยางค์ อย่างคงที่ทุกฉบับ แสดงว่าการบันทึกใช้วิธีการถ่ายเสียง คือ ใช้อักษร 5 รูปดังกล่าวเขียนแทนเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้อักษร 1 รูป เขียนแทนเสียงภาษาไทย 1 เสียง โดยไม่คำนึงถึงรูปอักษร ได้แก่อักษรที่ปรากฏในหน้า 112

ลักษณะวิธีการบันทึกโดยการถ่ายเสียงดังกล่าวแสดงให้เห็นอิทธิพลของปัจจัยต่อไปนี้เป็นคือ

ก. อิทธิพลของระบบเสียงและระบบอักษรในภาษาแม่ของผู้บันทึก

ปัจจัยที่เกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่ของผู้บันทึกที่ปรากฏในอักษรโรมันที่ใช้เขียนแทนพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาไทยอย่างคงที่นี้ปรากฏ 3 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 อักษรโรมันที่มีรูปและเสียงตรงกับเสียงของอักษรไทยท้ายพยางค์

ลักษณะที่ 2 การไม่ใช่รูปอักษรแทนเสียง [-ŋ] ท้ายพยางค์

ลักษณะที่ 3 อักษรโรมันที่มีรูปเป็นสระ

ลักษณะที่ 1 อักษรโรมันที่มีรูปและเสียงตรงกับเสียงของอักษรไทยท้ายพยางค์ได้แก่ <-m>, <-n>

ภาษาไทย		ภาษาฝรั่งเศส				
<-ม>	[-m]	tam [ta:m]	<-m>	[-m]	pomme [pɑm]	
<-ญ>	}	châmron [tʃɑmʀɑ:n]				
<-ณ>		tanhá [tanha:]				
<-น>		rien [rian]				
		[-n]		<-n>	[-n]	l'automne [lotɔn]
<-ร>		phitsádan [phitsada:n]				
<-รร>		bántháo [banthaw]				
<-ล>		prámuen [pramuan]				

ลักษณะที่ 2 การไม่ใช้รูปอักษรแทนเสียง [-ʔ] ท้ายพยางค์

อิทธิพลของภาษาฝรั่งเศสลักษณะที่ 2 นี้ เกิดจากระบบเสียงภาษาฝรั่งเศสไม่มีเสียง [-ʔ] ดังกล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 ตอนที่ 4.1.2 ก.

ลักษณะที่ 3 อักษรโรมันที่มีรูปเป็นสระ

ได้แก่อักษร <-i> การใช้อักษร <-i> ได้กล่าวไว้โดยละเอียดในบทที่ 3 ตอนที่ 3.1.2

ข. อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น

อักษรที่เกี่ยวข้องกับระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่นได้แก่ อักษร <-ng> และนอกจากอักษร <-ng> แล้วยังสันนิษฐานว่าอักษรโรมันท้ายพยางค์ที่มีลักษณะการใช้ยังคงที่ในสมัยที่ 3 นี้ ทุกรูปได้รับอิทธิพลจากระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น คือ ระบบของภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเวียดนาม และระบบของปาเลอกัวซ์ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในบทที่ 4 ตอนที่ 4.1.2 ข.

สรุปว่าอักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์ที่มีลักษณะการใช้ยังคงที่ในสมัยที่ 3 ซึ่งแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5.2 นั้น มีลักษณะเหมือนกับอักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์ที่มีลักษณะการใช้ยังคงที่ในสมัยที่ 2 ซึ่งแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2 สันนิษฐานว่าการอักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์ที่มีลักษณะการใช้ยังคงที่ ในสมัยที่ 3 นี้ได้รับอิทธิพลจากสมัยที่ 2

5.2 ระบบการใช้อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่ (Irregular)

คือการใช้ผู้บันทึกใช้อักษรโรมันมากกว่า 1 รูป เขียนแทนอักษรไทย 1 เสียง คิดเป็นจำนวนร้อยละของการใช้แต่ละฉบับต่างกันไป ร้อยละของการใช้ที่ต่างกันแสดงความสำคัญของอักษรที่แปรไป เมื่อจัดตามตำแหน่งในพยางค์ พบว่าอักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่นี้ปรากฏเฉพาะอักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์

5.2.1 อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่ในตำแหน่งท้ายพยางค์

อักษรโรมันกลุ่มนี้ปรากฏการใช้จำนวน 11 รูป ลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่นี้ คิดเป็นร้อยละ 68.75 จากจำนวนอักษรท้ายพยางค์ทั้งหมด 16 รูป จำแนกตามลักษณะการออกเสียง และฐานกรณ์ของอักษรไทยได้ดังนี้

ก. อักษรเสียงกัก

เสียงจากริมฝีปาก ได้แก่ <-ph>,<-b>

เสียงจากปุ่มเหงือก ได้แก่ <-d>,<-th>,<-t>,<-n>

เสียงจากเพดานอ่อน ได้แก่ <-k>,<-kh>,<-kt>

ข. อักษรที่มีรูปเป็นสระ ได้แก่ <-o>,<-u>

อักษรโรมันที่มีลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่ในตำแหน่งท้ายพยางค์ ทั้ง 10 รูปได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปรากฏรูปอักษรจำนวนการใช้คิดเป็นร้อยละ และแสดงรูปและเสียงของอักษรไทยที่ตรงกับอักษรโรมันไว้ในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3

แสดงการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์อย่างไม่คงที่

ภาษาไทย		พ.ศ.2477		พ.ศ.2454		พ.ศ.2460		พ.ศ.2477	
เสียง	อักษร	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ
[-p]	-ป	-b	100.00	-b	100.00	-b	100.00	-b	100.00
	-พ	-b	80.00	-b	100.00	-b	85.71	-b	62.50
		-ph	20.00		-ph	14.29	-ph	37.50	
	-ภ	-ph	100.00	-ph	100.00	-ph	100.00	-ph	100.00
-บ	-b	100.00	-b	100.00	-b	100.00	-b	100.00	

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)
แสดงการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์อย่างไม่คงที่

ภาษาไทย		พ.ศ. 2447		พ.ศ.2454		พ.ศ.2460		พ.ศ.2477	
เสียง	อักษร	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ
[-t]	-จ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ช	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ฉ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ฐ	-		-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ฒ	-		-		-		-t	100.00
	-ด	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ต	-t	75.68	-t	72.73	-t	40.00	-t	22.22
		-tr	24.32	-tr	27.27	-tr	60.00	-tr	11.11
		-		-		-		-tr	66.67
	-ตร	-		-		-t	10.00	-	
		-tr	100.00	-tr	100.00	-tr	90.00	-tr	100.00
	-ติ	-t	100.00	-t	100.00	-t	94.44	-t	100.00
		-		-		-tr	5.56	-	
	-ตุ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ถ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00
	-ท	-t	90.90	-t	100.00	-t	96.67	-t	85.71
		-th	9.10	-		-th	3.33	-th	14.29
-ธ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	
-ฬ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	
-บ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	
-ผ	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	-t	100.00	
[-k]	-ก	-k	92.68	-k	98.18	-k	95.57	-k	98.78
		-kh	3.09	-		-kh	4.43	-kh	1.22
		-ktr	4.13	-ktr	1.82	-		-	
	-ข	-k	40.00	-k	100.00	-		-k	60.00
		-kh	60.00	-		-kh	100.00	-kh	40.00
-ค	-		-k	100.00	-k	75.00	-k	80.00	
					-kh	25.00	-kh	20.00	

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)
แสดงการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์อย่างไม่คงที่

ภาษาไทย		พ.ศ. 2447		พ.ศ.2454		พ.ศ.2460		พ.ศ.2477	
เสียง	อักษร	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ	อักษร	ร้อยละ
		-o	100.00	-o	60.00	-o	66.67	-o	66.67
[-w]	-ว	-		-u	40.00	-u	33.33	-u	33.33

ตารางที่ 5.3 แสดงลักษณะการใช้อักษรโรมันในท้ายพยางค์อย่างไม่คงที่มีจำนวนร้อยละของการใช้ไม่เท่ากัน แต่ละฉบับมีการใช้อักษรโรมันดังต่อไปนี้

1. อักษร <-ph>,<-b> แทนเสียงภาษาไทย [-p]

ในเอกสารทุกฉบับใช้อักษร 2 รูปคือ <-ph> และ <-b> โดยอักษรไทย <-ป > ,<-บ >เขียนแทนตัวอักษร <-b> ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อักษรไทย <-ภ > เขียนแทนด้วยอักษร <-ph> ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกัน อักษรไทย <-พ > เขียนแทนด้วยอักษร 2 รูปคือ <-ph> ร้อยละ 20.00 และ <-b> ร้อยละ 80.00

2. อักษร <-t>,<-th>,<-tr>,<-tr> แทนเสียงภาษาไทย [-t]

ในเอกสารทุกฉบับ เมื่อมีอักษรท้ายพยางค์ที่ออกเสียง [-t] จะเขียนแทนด้วยอักษร <-t> โดยมีอักษร <-th>,<-tr>,<-tr> เป็นรูปแปรไปตามการถ่ายอักษร เช่น ฉบับ พ.ศ. 2477 อักษรไทย <-ท > เขียนแทนด้วยอักษร <-t> ร้อยละ 85.71 และอักษร <-th> ร้อยละ 14.29

3. อักษร <-k>,<-kh>,<-kr> แทนเสียง [-k]

ในเอกสารทุกฉบับ เมื่อมีอักษรท้ายพยางค์ที่ออกเสียง [-k] จะเขียนแทนด้วยอักษร <-k> โดยมีอักษร <-kh>,<-kr> เป็นรูปแปรไปตามวิธีการบันทึกโดยการถ่ายอักษร เช่น ฉบับ พ.ศ. 2447 อักษรไทย <-ก > เขียนแทนด้วยอักษร <-k> ร้อยละ 92.78 อักษร <-kh> ร้อยละ 3.09 และอักษร <-kr> ร้อยละ 4.13

4. อักษร <-o>,<-u> เขียนแทนเสียง [-w]

ในเอกสารทั้ง 4 ฉบับ ใช้อักษร 2 รูปคือ <-o>,<-u> โดยในเอกสารทุกฉบับ ใช้อักษร <-o> ในจำนวนร้อยละที่มากกว่าอักษร <-u> เช่นฉบับ พ.ศ. 2460 ใช้อักษร <-o> ร้อยละ 66.67 ใช้อักษร <-u> ร้อยละ 33.33

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า

1. เสียง [-p] ท้ายพยางค์ภาษาไทยเขียนด้วยอักษรโรมัน 2 รูป คือ <-ph>, <-b> อักษรที่ใช้มากที่สุดคือ <-b>
2. เสียง [-t] ท้ายพยางค์ภาษาไทย เขียนด้วยอักษรโรมัน 4 รูป คือ <-t>, <-th>, <-t>, <-t> อักษรที่ใช้มากที่สุดคือ <-t>
3. เสียง [-k] ท้ายพยางค์ภาษาไทย เขียนด้วยอักษรโรมัน 3 รูป คือ <-k>, <-kh>, <-kt> อักษรที่ใช้มากที่สุดคือ <-k>

การใช้อักษรโรมันท้ายพยางค์ที่มีลักษณะการใช้ไม่คงที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลดังกล่าว
 อย่างต่อไปนี้

เสียง รูปอักษรไทย รูปอักษรโรมัน ตัวอย่างคำ
 อักษรเสียงกัก

เสียงจากริมฝีปาก

[-p]	}	<-บ>	<-b>	krāb	กราบ	(2454)
		<-ป>	<-b>	rūb	รูป	(2477)
		<-ภ>	<-ph>	lāph	ลาก	(2460)
			<-b>	dexanūphāb	เดขานูภาพ	(2454)
		<-พ>	<-ph>	sāph	ศัพท์	(2477)

เสียงจากปุ่มเหงือก

[-t]	}	<-ช>	<-t>	phīsūt	พิสูจน์	(2454)
		<-ซ>	<-t>	dēt	เดช	(2460)
		<-ฐ>	<-t>	prakōt	ปรากฏ	(2454)
		<-ฐ>	<-t>	prasōt	ประเสริฐ	(2460)
		<-ต[~]>	<-t>	vūt	วุฒิ	(2477)
		<-ค>	<-t>	kāmchāt	กำจัด	(2460)
			<-t>	sūchārīt	สุจริต	(2447)
		<-ต[~]>	<-t>	chūt	จิต	(2477)
		<-ตร>	<-tr>	chūr	จิต	(2460)
	<-tr>	būr	บุตร	(2477)		

เสียง	รูปอักษรไทย	รูปอักษรโรมัน	ตัวอย่างคำ
[-t]	<-ติ>	<-t>	sóm ^h bát สมบัติ (2477)
		<-tr>	prás ^h ut ^r ประสูติ (2460)
	<-ตุ>	<-t>	hét ^r เหตุ (2447)
	<-ถ>	<-t>	prátt ^h áná ปรารถนา (2447)
	<-ท>	<-t>	phájabát พยาบาท (2454)
		<-th>	ajás ^h it ^h อาญาสิทธิ์ (2477)
	<-ธ>	<-t>	phú ^h ut ^r พิรุณ (2454)
	<-ศ>	<-t>	ní ^r at ^r นีราศ (2460)
	<-ษ>	<-t>	nák ^h hò ^t นักโทษ (2447)
<-ส>	<-t>	dám ^h rát ^r ดำรัส (2477)	

เสียงจากเพดานอ่อน

[-k]	<-ก>	<-k>	phú ^h u ^k พิลึก (2447)
		<-kh>	thú ^h kh ^h ทุกข์ (2477)
		<-ktr>	phá ^h kt ^r พักตร์ (2447)
	<-ข>	<-k>	prám ^u k ^u ประมุข (2447)
		<-kh>	sú ^h kh ^h สุข (2447)
	<-ค>	<-k>	má ^h k ^u มรรค (2454)
	<-kh>	rô ^h kh ^h โรค (2460)	

เสียงจากริมฝีปากใช้รูปสระ

[-w]	<-ว>	<-o>	kla ^o กล่าว (2447)
		<-u>	dí ^{au} เดียว (2454)

อักษร 11 รูป ได้แก่ <-ph>, <-b>, <-t>, <-th>, <-tr>, <tt>, <-k>, <-kh>, <-ktr>, <-o>

<-u> นี้เมื่อพิจารณาวิธีการบันทึกจะเห็นว่าจัดเป็นวิธีการบันทึกได้ 3 แบบคือ

วิธีการถ่ายเสียง

อักษรที่แสดงว่าใช้วิธีการบันทึกแบบถ่ายเสียง ได้แก่ อักษร <-b>, <-t>, <-k>, <-o>, <-u> การใช้อักษรดังกล่าวเป็นการใช้อักษรตามเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาไทย คือ [-p], [-t],

[-k],[~w] โดยใช่

อักษร <-b> เขียนแทนเสียง [-p]

อักษร <-t> เขียนแทนเสียง <-t>

อักษร <-k> เขียนแทนเสียง [-k]

อักษร <-o>,<-u> เขียนแทนเสียง [-w]

ซึ่งแสดงว่าผู้บันทึกเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์โดยคำนึงถึงเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทย ใช้อักษร 1 รูป เขียนแทนเสียง 1 เสียงการใช้อักษร <-b> แสดงว่าผู้บันทึกถ่ายเสียงเช่นกันแต่ใช้อักษรโรมันตามอักษรในภาษาแม่ ซึ่งมีเสียง <-b> ท้ายพยางค์ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ตอนที่ 3.2.2 ก.

วิธีการถ่ายอักษร

วิธีการถ่ายอักษร ปรากฏในอักษร <-ph>,<-th>,<-kh>,<-tr>,<-ur>,<-kr> เนื่องจากบันทึกตามรูปและเสียงประจำรูปอักษรไทยท้ายพยางค์มิได้บันทึกตามเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ของภาษาไทย อักษร <-ph>,<-th>,<-kh>,<-tr>,<-ur>,<-kr> แสดงการถ่ายอักษรท้ายพยางค์ดังตัวอย่างจากข้อมูลสมัยที่ 2 ต่อไปนี้

อักษรไทย <-ภ> เป็นอักษรโรมัน <-ph> ในคำ laph ลาก

อักษรไทย <-ท> เป็นอักษรโรมัน <-th> ในคำ ajasith อาญาสิทธิ์

อักษรไทย <-ข> เป็นอักษรโรมัน <-kh> ในคำ sukh สุข

อักษรไทย <-ตร> เป็นอักษรโรมัน <-tr> ในคำ chitr จิตร

อักษรไทย <-ตต> เป็นอักษรโรมัน <-ur> ในคำ chitt จิตต

อักษรไทย <-กตร> เป็นอักษรโรมัน <-kr> ในคำ phaktr พักตร์

วิธีการประสมกันระหว่างการถอดเสียงและถอดอักษร

การประสมกัน 2 วิธีนี้จะพบเมื่อพิจารณาอักษรโรมันในคำหรือพยางค์ทั้งอักษรในตำแหน่งต้นพยางค์และท้ายพยางค์ดังตัวอย่างซึ่งอธิบายเรื่องการถ่ายเสียงข้างต้น จะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณาทั้งพยางค์ อักษรโรมันที่อยู่ในตำแหน่งพยัญชนะต้น จะเป็นการถ่ายเสียง และอักษรโรมันที่อยู่ในตำแหน่งพยัญชนะท้าย จะเป็นการถ่ายอักษร เป็นต้น

ตัวอย่าง sith สิทธิ์

อักษร <-s-> แสดงการถ่ายเสียงจากอักษรไทย <-ศ->

อักษร <-i-> แสดงการถ่ายเสียงจากสระ <-ิ->

อักษร <-th> แสดงการถ่ายอักษรจากอักษรไทย <-ทธิ์>

bunjalph บุญลาก

พยางค์ที่ 1 bun-

อักษร <b-> แสดงการถ่ายเสียงจากอักษรไทย <บ->

อักษร <น-> แสดงการถ่ายเสียงจากสระ <-ง->

อักษร <น> แสดงการถ่ายเสียงท้ายพยางค์ [-n] จากอักษรไทย <-ญ>

พยางค์ที่ 2 -ja-

อักษร <-j-> แสดงการถ่ายเสียงจากอักษรไทย <-ญ->

อักษร <-a-> แสดงการถ่ายเสียงจากสระ <-ะ-> ลดรูป

พยางค์ที่ 3 -laph

อักษร <l-> แสดงการถ่ายเสียงจากอักษรไทย <ล->

อักษร <-a-> แสดงการถ่ายเสียงจากสระ <-า->

อักษร <-ph> แสดงการถ่ายอักษรจากอักษรไทย <-ภ>

วิธีการบันทึกข้อมูลซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะการใช้อักษรโรมันที่ไม่คงที่ในตำแหน่งท้ายพยางค์นี้ย่อมมีอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง คือ

ก. อิทธิพลของระบบเสียงและระบบอักษรในภาษาแม่

อิทธิพลของภาษาแม่ของผู้บันทึกได้แก่ภาษาฝรั่งเศสนั้น ปรากฏในการใช้อักษรโรมันดังนี้คือ

1. การใช้อักษรโรมัน <-b> เขียนแทนเสียงพยัญชนะท้าย [-p] ในภาษาไทย และการใช้อักษรโรมัน <-c> เขียนแทนเสียงพยัญชนะท้าย [-t] ในภาษาไทย อักษรโรมัน 2 รูปนี้ใช้เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ในภาษาฝรั่งเศสและตรงกับรูป และเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ภาษาไทย

2. การใช้อักษร <-o>, <-u> เขียนแทนเสียงท้ายพยางค์ [-w] ภาษาไทย เนื่องจากในภาษาฝรั่งเศสไม่มีการใช้อักษร เขียนแทนเสียง [-w] แต่มีการใช้อักษร <-ou> ท้ายพยางค์เขียนแทนเสียง [-u] อาจจะเป็นไปได้ที่การเขียนภาษาไทยใช้อักษร <-u> เป็นการใช้อย่างภาษาฝรั่งเศส การใช้อักษร <-u> จึงอาจกล่าว ได้ว่าได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ดังกล่าว

ข. อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น

อิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมัน ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเวียดนาม และระบบของปาเลอกัวซ์

ดังได้กล่าวถึงอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันในระบบอื่นแล้วในบทที่ 2 ตอนที่ 2.3 เมื่อนำอักษรโรมันจากตารางที่ 2.2, 2.3 และ 2.4 มาเปรียบเทียบกันจะพบว่าอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันในภาษาดังกล่าวทำให้เกิดการเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์อย่างไม่

กงที่ ดังต่อไปนี้

	ภาษาไทย	ภาษาบาลีสันสกฤต	ภาษาเวียดนาม	ระบบปาเลอกัวซ์	ข้อมูลสมัยที่ 3
[-p]	<-p>	<-p,-b,-ph,-bh>	<-p>	<-B,-P,-PH>	<-ph,-b>
[-t]	<-t>	<-t,-th,-d,-dh>	<-t>	<-D>	<-t,-th,-tr,-tt>
[-k]	<-k>	<-k,-kh,-g,-gh>	<-c>	<-K>	<-k,-kh,-kt>
[w]	<-w>	<-u>	<-u>	<-O,-U>	<-o,-u>

1. อักษร <-b>,<-t>,<-k>

จะเห็นได้ว่าการใช้อักษรโรมันท้ายพยางค์ <-b> ในเอกสารข้อมูลตรงกับภาษาบาลีสันสกฤต และระบบของปาเลอกัวซ์ อักษร <-t> ใช้ตรงกับภาษาบาลีสันสกฤต และเวียดนาม อักษร <-k> ใช้ตรงกับภาษาบาลีสันสกฤตและระบบของปาเลอกัวซ์ จึงสันนิษฐานว่าการใช้อักษรเหล่านี้ เกิดจากอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์ในภาษาดังกล่าว

2. อักษร <-ph>,<-th>,<-kh>

อักษร <-ph> เป็นอักษรที่ปรากฏในระบบการเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์ในภาษาบาลีสันสกฤตและระบบของปาเลอกัวซ์ และ <-th>,<-kh> ปรากฏในระบบภาษาบาลีสันสกฤต จึงสันนิษฐานว่าเป็นการถ่ายอักษรโดยใช้รูปแบบอักษรจากระบบการเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์ในระบบดังกล่าว

3. อักษร <-tr>,<-tt>,<-kt>

การใช้อักษร <-tr>,<-tt>,<-kt> ไม่ปรากฏในระบบการเขียนอักษรโรมันของทั้ง 2 ภาษา การใช้อักษรดังกล่าวจึงอาจจะเป็นการถ่ายอักษรตามรูปอักษรไทย ซึ่งคำเหล่านี้เป็นคำยืมมาจากภาษาบาลีสันสกฤต เช่น

chitt เขียนจากคำ จิตต มีตัวสะกด -ต- และตัวตาม -ต จึงเขียนเป็น <-tt>

chitr เขียนจากคำ จิตร มีตัวสะกด 2 รูป คือ ทร จึงเขียนเป็น <-tr> เป็นต้น

4. อักษร <-o>,<-u>

ระบบการเขียนอักษรโรมันท้ายพยางค์ภาษาบาลีสันสกฤตและเวียดนามปรากฏ แต่การใช้อักษร <-u> เขียนแทนเสียง [-w] แต่ไม่พบการใช้อักษร <-o> จึงพิจารณาว่าเป็นการใช้อักษรตามระบบของปาเลอกัวซ์ คือจัดเสียง [-w] เป็นส่วนท้ายของสระ ดังได้กล่าวไว้ในตอนที่ 5.2 ก ถึงอิทธิพลของระบบการเขียนอักษรโรมันที่มีต่อการเขียนอักษรโรมันในสมัยที่ 3 การใช้อักษรโรมันในตำแหน่งท้ายพยางค์อย่างไม่คงที่ จึงสรุปได้ว่า

1. อักษร <-b>,<-t> และ<-u> อาจจะได้รับอิทธิพลจากภาษาฝรั่งเศสและระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น เพราะปรากฏอักษรกลุ่มนี้ในระบบเสียงระบบอักษรภาษาฝรั่งเศส

และระบบการเขียนอักษรโรมันภาษาบาลีสันสกฤต เวียดนาม และระบบการเขียนอักษรโรมันของปาเลอกัวซ์

2. อักษร <-ph>,<-th>,<-kh>,<-o>,<-u> อาจจะได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลีสันสกฤตและระบบของปาเลอกัวซ์

3. อักษร <-u>,<-ku> เป็นการถ่ายอักษรตามอักษรวิธีไทย

5.3 สรุปลักษณะระบบการเขียนพยางค์ภาษาไทยด้วยอักษรโรมันสมัยที่ 3

ระบบการเขียนพยางค์ภาษาไทยด้วยอักษรโรมันสมัยที่ 3 พ.ศ. 2447 ถึง พ.ศ. 2477 จากเอกสาร 4 ฉบับเมื่อสรุปแล้วมีลักษณะดังที่ปรากฏในตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4

แสดงการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งพยางค์ต้นและท้ายสมัยที่ 3

รูปพยางค์	ระบบอักษรโรมัน	
	ต้นพยางค์	ท้ายพยางค์
ป	p-	-b
ผ	ph-	-
พภ	ph-	-b,-ph
บ	b-	-b
ฎ	t-	-t
ด	t-	-t,-tr
ติ	-	-t,-tr
ตุ	-	-t
ตร	-	-t,-tr
ท	-	-
ฐ ฒ ถ ทธ	th-	-t,-th
ฉ	ɕ-	-
ค	ɕ-	-t
ก	k-	-k,-kh,-ktr
	kh-	-k,-kh
อ	∅-	-∅
ฝ ฟ	f-	-

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)
แสดงการใช้อักษรโรมันในตำแหน่งพยัญชนะต้นและท้ายสมัยที่ 3

รูปพยัญชนะ	ระบบอักษรโรมัน	
	ต้นพยางค์	ท้ายพยางค์
ซ ทร	s-	-
ศ ษ ส	s-	-t
ห	h-	-
จ	oh-	-t
ฉ	x-	-
ฉ	x-	-
ช	x-	-t
ม	m-	-m
ณ น	n-	-n
ง	ng-	-ng
ร	r-	-n
ล	l-	-n
พ	-	-
ว	v-	-o,-u
ญ	j-	-n
ย	j-	-i
ฤ	ri	-
	ru	-

5.3.1 การใช้อักษรโรมันในตำแหน่งต้นพยางค์มีจำนวนทั้งหมด 23 รูป มีการใช้อย่างคงที่จำนวน 23 รูป ไม่มีการแปรของรูปอักษร การใช้อักษรโรมันท้ายพยางค์มีจำนวนทั้งหมด 16 รูป มีการใช้อย่างคงที่ 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.25 และลักษณะการใช้อย่างไม่คงที่จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 68.75

5.3.2 การใช้อักษรโรมันมีการใช้อย่างคงที่มากกว่าอย่างไม่คงที่ อักษรโรมันในตำแหน่งพยัญชนะต้นมีการใช้อย่างคงที่เพียงลักษณะเดียว การใช้อย่างคงที่และไม่คงที่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาแม่ และระบบการเขียนอักษรโรมันระบบอื่น